

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B
Frankopanska 16

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA
20-08-2015

oslovni broj: UsII-4/15-5

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda mr.sc. Mirjane Juričić predsjednice vijeća, Lidije Rostaš-Beroš i Borisa Markovića članova vijeća, te više sudske savjetnice Tatjane Ilić zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja 1. Narodni trgovački lanac d.o.o., Soblinec, Soblinečka 55, zastupan po
; 2. Kraš d.d. Zagreb, Ravnice 48, zastupan po
, protiv tuženika Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, Zagreb, Savska cesta 41, radi sklapanja zabranjenog sporazuma, u sjednici vijeća održanoj 16. srpnja 2015.

p r e s u d i o j e

Tužbe se odbijaju.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženika, u točki I., utvrđuje se da su poduzetnici Kraš d.d. sa sjedištem u Zagrebu, Ravnice 48 i Narodni trgovački lanac d.o.o. sa sjedištem u Sesvetama, Soblinec, Soblinečka 55 narušili tržišno natjecanje u razdoblju od 1. listopada 2010. do 3. srpnja 2014., sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i to odredbama članka 6. stavaka 1., 4. i 5. Ugovora o kupoprodaji za 2010. godinu, sklopljenog između tih poduzetnika 12. srpnja 2010., te članka 6. stavaka 1., 4. i 5. Ugovora o kupoprodaji za 2012. godinu, sklopljenog između tih poduzetnika 2. srpnja 2012. koje glase: „Kupac se obvezuje da neće isporučene proizvode Prodavatelja prodavati ispod cijene utvrđene važećim cjenikom Prodavatelja.“

„U slučaju da se Kupac ne pridržava obveza utvrđenih u prethodnim stavcima ovog članka, Prodavatelj ima pravo:

- obustaviti daljnju isporuku robe;
- uskratiti rabate i ostale popuste utvrđene ovim ugovorom;
- teretiti kupca za iznos ukoliko se ne pridržava ugovorenog.“

„Kada utvrdi da je Kupac izvršio povrede odredbi utvrđenih u ovom članku, Prodavatelj će o tome pismeno obavijestiti Kupca, kao i o mjerama koje će primijeniti sukladno stavku 4. ovog članka.“

Točkom II. rješenja, zabranjeni sporazum iz točke I. izreke ovoga rješenja ex lege je ništetan, u smislu članka 8. stavka 4. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Točkom III. rješenja se poduzetniku Kraš d.d. izriče upravno-kaznena mjera u iznosu od 1.560.600,00 kn, s rokom izvršenja 15 dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja.

Točkom IV. rješenja se poduzetniku Narodni trgovački lanac d.o.o. izriče upravno-kaznena mjera u iznosu od 1.022.000,00 kn s rokom izvršenja 15 dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja.

Prema točki V. rješenja, ako poduzetnici iz točke III. i IV. izreke ovog rješenja u navedenom roku ne uplate upravno-kaznenu mjeru, Agencija će obavijestiti Područni ured Porezne uprave Ministarstva financija, na čijem je području sjedište kažnjene osobe, radi naplate upravno-kaznene mjere prisilnim putem prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Točkom VI. rješenja određena je objava rješenja u Narodnim novinama i na internetskim stranicama Agencije.

Tužbu protiv osporenog rješenja podnio je tužitelj 1. Narodni trgovački lanac d.o.o. Soblinec, a zaprimljena je pod poslovnim brojem UsII-4/15 i 2. tužitelj Kraš d.d. Zagreb pod poslovnim brojem UsII-5/15.

Kako tužitelji zasebnim tužbama osporavaju zakonitost istog upravnog akta to je Sud radi ekonomičnosti spojio postupke radi donošenja zajedničke odluke.

Prvotuzitelj, Narodni trgovački lanac d.o.o., osporeno rješenje pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bitnih povreda postupovnih odredbi i pogrešno primijenjenog materijalnog prava. Prigovara obrazloženju rješenja koje smatra kontradiktornim i nejasnim a nezadovoljan je i visinom upravno-kaznene mjere. Vezano uz pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje tužitelj navodi, u bitnom, da je u postupku dokazano da postoji odredba spornog članka 6. Ugovora o prodaji, da je sporna odredba ostala kao takva iz prijašnjih ugovora i nitko je nije primijetio niti joj dao značaj kao jednom od sastojaka ugovora, niti je ikada konzumirana, što jasno ukazuje da je volja ugovornih strana nevažna i ništava, znači neprimjenjiva, a isto proizlazi i iz iskaza stranaka u postupku.

Nije dokazano u postupku da su stranke konzumirale odredbu članka 6. Ugovora o kupoprodaji i da je predmetna odredba posljedica iskazane volje tužitelja. Tužitelj postavlja pitanje je li jedan samo napisani tekst odredbe članka 6. Ugovora o kupoprodaji koja se nikada nije primjenjivala niti je bila iskaz volje tužitelja kao ugovorne strane za njenu primjenu, uvjetovala povredu odredbi koje se tužitelju stavljaju na teret.

Navodi dalje da je Kraš d.d. Zagreb kao prodavatelj tužitelju dostavio tipski ugovor koji je za sve poslovne godine bio u identičnom tekstu osim njihovih dodataka i Aneksa kojima su se određivali komercijalni uvjeti prodaje.

S tim u vezi smatra da kad je ugovor sklopljen prema unaprijed otisnutom sadržaju ili kad je ugovor na drugi način pripremila i predložila jedna ugovorna strana, nejasne odredbe tumačit će se u korist druge strane.

Smatra da nadzor nije bio usmjeren na utvrđivanje bitnih činjenica prema njihovoj gospodarskoj biti, te da je bio usmjeren isključivo na traženje formalnih pogrešaka na predmetnom ugovoru, nikada primijenjenom, a ne stvarnom činjeničnom stanju u predmetnom poslu.

Prigovara visini izrečene upravno-kaznene mjere čiji iznos duplo premašuje do sada izrečene novčane iznose drugim trgovačkim društvima sa mnogo većim приходima od tužiteljevih.

Moli Sud, ukoliko ipak utvrdi osnovanost osporenog rješenja da ga ukine u dijelu iznosa upravno-kaznene sankcije i odredi znatno niži iznos od izrečenog.

Predlaže Sudu da uvaži tužbu i osporeno rješenje poništi.

Drugotuzitelj Kraš d.d. u tužbi osporava točku I., II. i III. rješenja zbog povrede propisa materijalnog prava o tržišnom natjecanju, bitne povrede odredbi o postupku, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne odluke o upravno-kaznenoj mjeri.

U tužbi opširno elaborira svoja viđenja pogrešne primjene članka 8. stavka 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, i članka 9. stavka 1. točke a.) Uredbe o vertikalnim sporazumima kojim se definiraju teške povrede tržišnog natjecanja i navodi da iz provedenog dokaznog postupka, a poglavito iz svjedočenja druge ugovorne strane proizlazi da nije bilo nikakvog dogovora o minimalnim cijenama koje bi bile posljedica pritisaka ili poticaja tužitelja.

Smatra da su propusti tuženika iz obrazloženja rješenja osobito značajni ako se uzmu u obzir pravila o teretu dokazivanja u postupku povrede tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma. Teret dokaza, ističe tužitelj, da je pojedina odredba sporazuma protivna članku 8. stavku 1. ZZTN leži na tuženiku kao tijelu koje je pokrenulo postupak ocjene sporazuma.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja, propusta tuženika navedenih u tužbi, a poglavito uzimajući u obzir pravila o teretu dokazivanja nedvojbeno se može zaključiti kako tužitelju nije dokazano da je člankom 6. stavkom 1. Ugovora sklopio sporazum koji se može smatrati teškim ograničenjem tržišnog natjecanja kojem je cilj ograničavanje prava kupca da slobodno odredi prodajnu cijenu proizvoda, ne dovodeći u pitanje pravo dobavljača da odredi maksimalnu prodajnu cijenu.

Tužitelj smatra da je donesena pogrešna odluka o upravno-kazenoj mjeri koja mu je izrečena. Čak i kad bi sud utvrdio da doista postoji povreda tržišnog natjecanja izrečena upravno-kaznena mjera je nesrazmjerna utvrđenom činjeničnom stanju u provedenom postupku u kojem je utvrđeno da na strani tužitelja nije bilo otegotnih a bilo je olakotnih okolnosti.

Navodi da je dostavio dokaze o prekidu protupravnog postupanja koji se odnose na čitavu 2014. godinu čime se pogrešno ukazuje utvrđenje stanja do 3. srpnja 2014. godine. Ujedno ističe da je odmjerena upravno-kaznena mjera neusklađena s dosadašnjom praksom tuženika odnosno da je previsoka u odnosu na ustaljenu tuženikovu praksu u sličnim slučajevima.

Predlaže Sudu da usvoji tužbu i osporeno rješenje u pobijanom dijelu poništi.

Tuženo tijelo u odgovoru na tužbu ostaje kod razloga osporenog rješenja i predlaže Sudu da tužbu kao neosnovanu odbije.

Tužbe nisu osnovane.

Uvidom u spis predmeta dostavljen ovom Sudu uz odgovor na tužbu proizlazi da je tuženik u provedenom postupku utvrdio da su prvo i drugotužitelj sklopili Ugovor o kupoprodaji za 2010. godinu (sklopljen 12. srpnja 2010.) te Ugovor o kupoprodaji za 2012. godinu (sklopljen 2. srpnja 2012. godine) čije pojedine odredbe su ukazivale da bi predstavljale zabranjeni sporazum u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj: 79/09. i 80/13. dalje: ZZTN). Odredbom članka 8. stavka 1. navedenog Zakona zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu a osobito oni kojima se: t.1.) izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti. Prema stavku 2. istoga članka Zakona sporazumima u smislu stavka 1. ovoga članka smatraju se osobito ugovori, pojedine odredbe ugovora, usmeni ili pisani dogovori među poduzetnicima te usklađena praksa koja je posljedica takvih dogovora, odluke poduzetnika ili udruženja poduzetnika, opći uvjeti poslovanja i drugi akti poduzetnika koji jesu ili mogu biti sastavni dio ugovora i slično, neovisno o tome jesu li takvi sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazumi) ili između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (vertikalni sporazumi).

Tuženik je na temelju provedenog ispitnog postupka i prikupljenih podataka tijekom istoga kao i analize svih relevantnih pravnih i ekonomskih činjenica i okolnosti utvrdio da odredbe članka 6. stavaka 1., 4. i 5. Ugovora o kupoprodaji za 2010. godinu te članka 6. stavaka 1., 4. i 5. Ugovora o kupoprodaji za 2012. godinu predstavljaju zabranjeni sporazum iz članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Navedene odredbe glase: „Kupac se obvezuje da neće isporučene proizvode prodavatelja prodavati ispod cijene utvrđene važećim cjenikom Prodavatelja.“

„U slučaju da se kupac ne pridržava obveza utvrđenih u prethodnim stavcima ovoga članka Prodavatelj ima pravo: obustaviti daljnju isporuku robe, uskratiti rabate i ostale popuste utvrđene ovim Ugovorom, teretiti Kupca za iznos ukoliko se ne pridržava ugovorenom.“

„Kada utvrdi da je Kupac izvršio povrede odredbi utvrđenih u ovom članku, Prodavatelj će o tomu pismeno obavijesti Kupca, kao i o mjerama koje će primijeniti sukladno stavku 4. ovoga članka.“

U postupku pred tuženikom ugovorne strane nisu osporavale postojanje citiranih članaka Ugovora niti njihov sadržaj već su opravdavale unošenje takovog sadržaja u ugovore radi potrebe usuglašavanja ugovornih uvjeta sa Zakonom o trgovini. Međutim, tuženik navedeno opravdanje nije ocijenio opravdanim iz razloga što se sadržaj odredbe članka 6. stavka 1. predmetnih Ugovora o kupoprodaji odnosi na važeći proizvođački cjenik Kraša. a ne na nabavnu cijenu u smislu članka 64. Zakona o trgovini.

U postupku je također utvrđeno da se Ugovor o kupoprodaji za 2010. godinu primjenjivao za poslovnu 2010. a Ugovor o kupoprodaji za 2012. za poslovnu 2012. godinu. Drugotuzitelj Kraš d.d. je pojasnio da se poslovna suradnja između njega i prvotuzitelja u 2011., 2013. i 2014. godini odvijala također prema tim ugovorima i njihovim dodacima iz prethodnih godina. Slijedom navedenog tuženik je utvrdio kako su predmetne odredbe o minimalnim prodajnim cijenama kontinuirano bile na snazi od 1. listopada 2010. do 3. srpnja 2014. s obzirom na to da iz očitovanja stranaka proizlazi kako se primjena ugovora iz 2012. prešutno produljila i dalje od poslovne 2012. godine. Tužitelji niti u tužbi ne osporavaju da su sklopili zabranjeni ugovor u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ali navode kao bitno da te odredbe ugovora nisu konzumirane te stoga nisu mogle narušiti odnosno ograničiti tržišno natjecanje. Također smatraju da je odredba članka 6. Ugovora o kupoprodaji nedopuštena ako je u suprotnosti s prisilnim propisima Republike Hrvatske, odnosno, navedena odredba je ništetna i ona za tužitelje nije na snazi od dana sklapanja ugovora, te nije mogla proizvesti nikakve pravne učinke. Stoga, smatraju tužitelji, nisu niti mogli sklopiti zabranjeni sporazum niti počinili povredu na temelju koje se izriče upravno-kaznena mjera.

Prema odredbi članka 8. stavka 4. ZZTN sporazumi kojima se narušava tržišno natjecanje u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN, a koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 8. stavka 3. istoga Zakona ili na koje se ne odnosi članak 10. ZZTN, ex lege su ništetni. Međutim, pojam ništetnosti odnosi se na obvezno pravni odnos između stranaka i proizvodi pravne učinke prvenstveno između njih, ali ne može imati utjecaj na utvrđenje tuženika da je sporna odredba protivna Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja.

Stoga je, i prema ocjeni ovog Suda, pravilno utvrdilo tuženo tijelo da su prvo i drugotuzitelj sklopili zabranjeni sporazum koji za cilj ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja u smislu članka 8. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koje je trajalo u razdoblju od 1. listopada 2010. do 3. srpnja 2014. godine.

Tuženo tijelo je utvrdilo kako je u konkretnom slučaju riječ o zabranjenom sporazumu između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije, s time

da je Kraš d.d. bio poduzetnik na čiju su inicijativu u predmetne ugovore unijete sporne odredbe.

Prema članku 61. stavku 1. istoga Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja upravno-kaznenom mjerom u iznosu do najviše 10% vrijednosti ukupnog prihoda koji je poduzetnik ostvario u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća, kaznit će poduzetnik koji: 1. sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način sudjeluje u sporazumu kojim je narušeno tržišno natjecanje, na način opisan odredbom članka 8. ovog Zakona.

Prema članku 64. stavku 2. ZZTN pri izricanju upravno-kaznene mjere Agencija uzima u obzir sve olakotne i otegotne okolnosti kao što su težina povrede, vrijeme trajanja povrede i posljedice te povrede za druge poduzetnike na tržištu i potrošače. Pri tome se primjenjuje dvostupanjska metodologija izračuna upravno-kaznene mjere na način da se utvrđuje osnovni iznos upravno-kaznene mjere za poduzetnika a zatim se tako utvrđeni iznos smanjuje ili povećava ovisno o utvrđenim olakotnim i/ili otegotnim okolnostima.

Prema ocjeni ovog Suda tuženo tijelo prilikom donošenja odluke o visini upravno-kaznene mjere uzelo u obzir sve činjenice i okolnosti utvrđene u postupku utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere uključivo i dugotrajnost povrede te je svoju odluku detaljno obrazložilo koje obrazloženje prihvaća i ovaj Sud.

Imajući u vidu izloženo Sud nalazi da je u provedenom postupku pravilno i u potpunosti utvrđeno činjenično stanje, da je pravilno primijenjeno materijalno pravo te da nisu učinjene povrede postupka. Radi navedenog prigovori tužitelja izneseni u tužbama nisu osnovani niti odlučni te stoga nisu doveli u sumnju zakonitost osporenog rješenja.

Trebalo je stoga temeljem članka 57. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj: 20/10., 143/12. i 152/14.) tužbe kao neosnovane odbiti.

U Zagrebu 16. srpnja 2015.

Predsjednica vijeća
mr.sc. Mirjana Juričić, v.r.

Za točnost otpisavka - ovlaštenu službenik

Tanja Nemčić